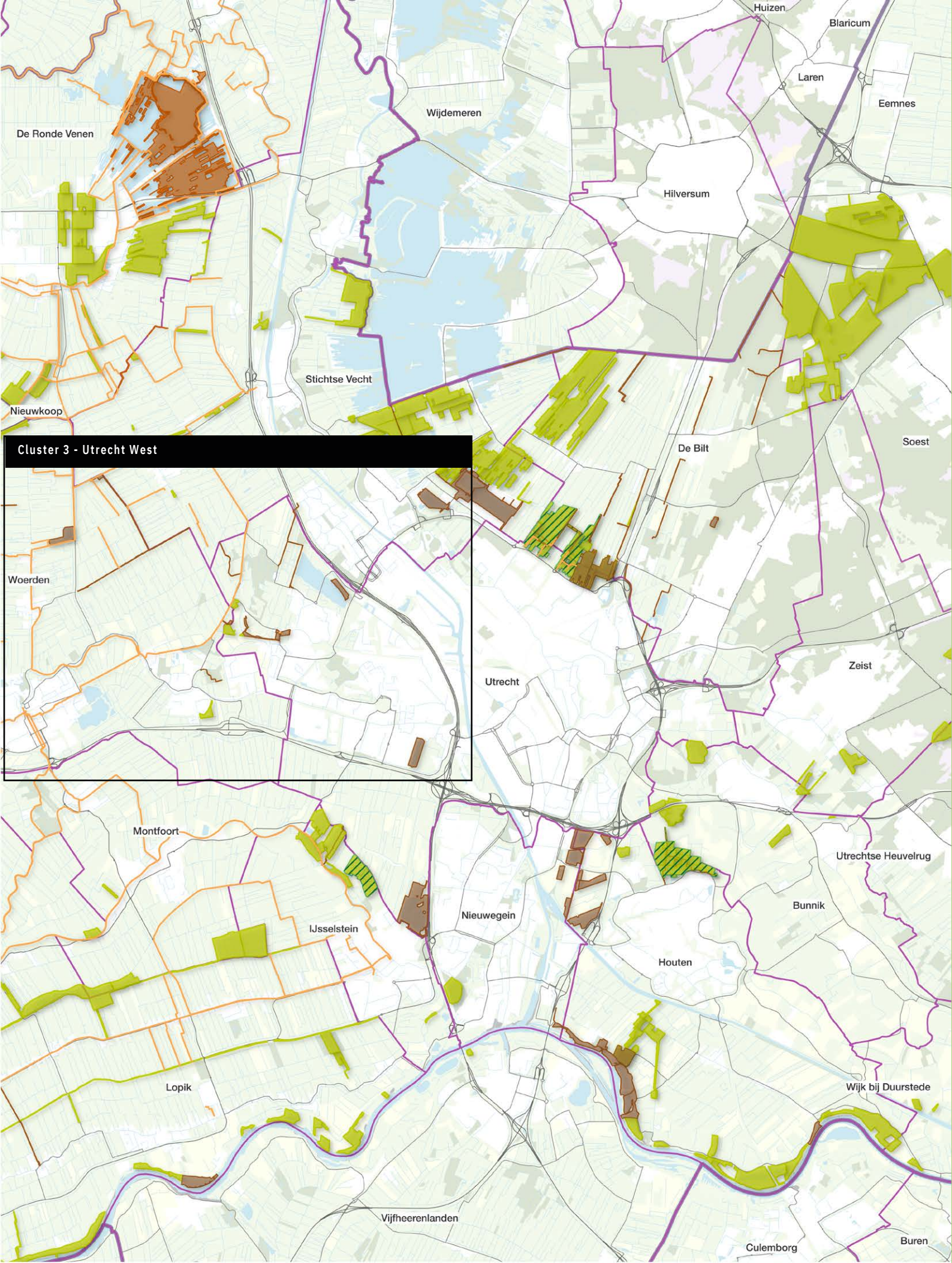

Gebiedspaspoort

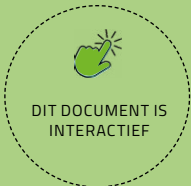
3. UTRECHT WEST

Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en
(aanliggend) Staatsbosbeheer

Gebiedspaspoort

CLUSTER 3 UTRECHT WEST

Doel

Het gebiedspaspoort beschrijft het cluster Utrecht West met daarin de deelgebieden Strijkviertel, Oortjespad, Grutto, Hampoort en Haarrijnse plas. Het doel van het gebiedspaspoort is het inzichtelijk maken van de kenmerken, functies, kansen en knelpunten, eigendom en beheer voor de deelgebieden. Dit wordt gedaan aan de hand van een ruimtelijke analyse, recreatieve analyse en een financiële analyse. Het gebiedspaspoort dient als opstap voor de Toekomstvisie 2040 van Stichtse Groenlanden en Staatsbosbeheer.

Inhoudsopgave

1. Ruimtelijke analyse

- 1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied
- 1.2 Ruimtelijke samenhang
- 1.3 Planologische kaders en ontwikkelingen
- 1.4 Klimaat
- 1.5 Kansen en knelpunten

2. Recreatieve analyse

- 2.1 Huidig gebruik
- 2.2 Doelgroepen
- 2.3 Impact van trends en ontwikkelingen
- 2.4 Kansen en knelpunten

3. Eigendom en beheer

- 3.1 Beheersverantwoordelijkheden voor recreatieve voorzieningen
- 3.2 Financiële analyse
- 3.3 Kansen en knelpunten

4. Richtinggevende uitspraken

Bronnen
Bijlage

Overzichtskaart

Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren

0 2,5 5 km

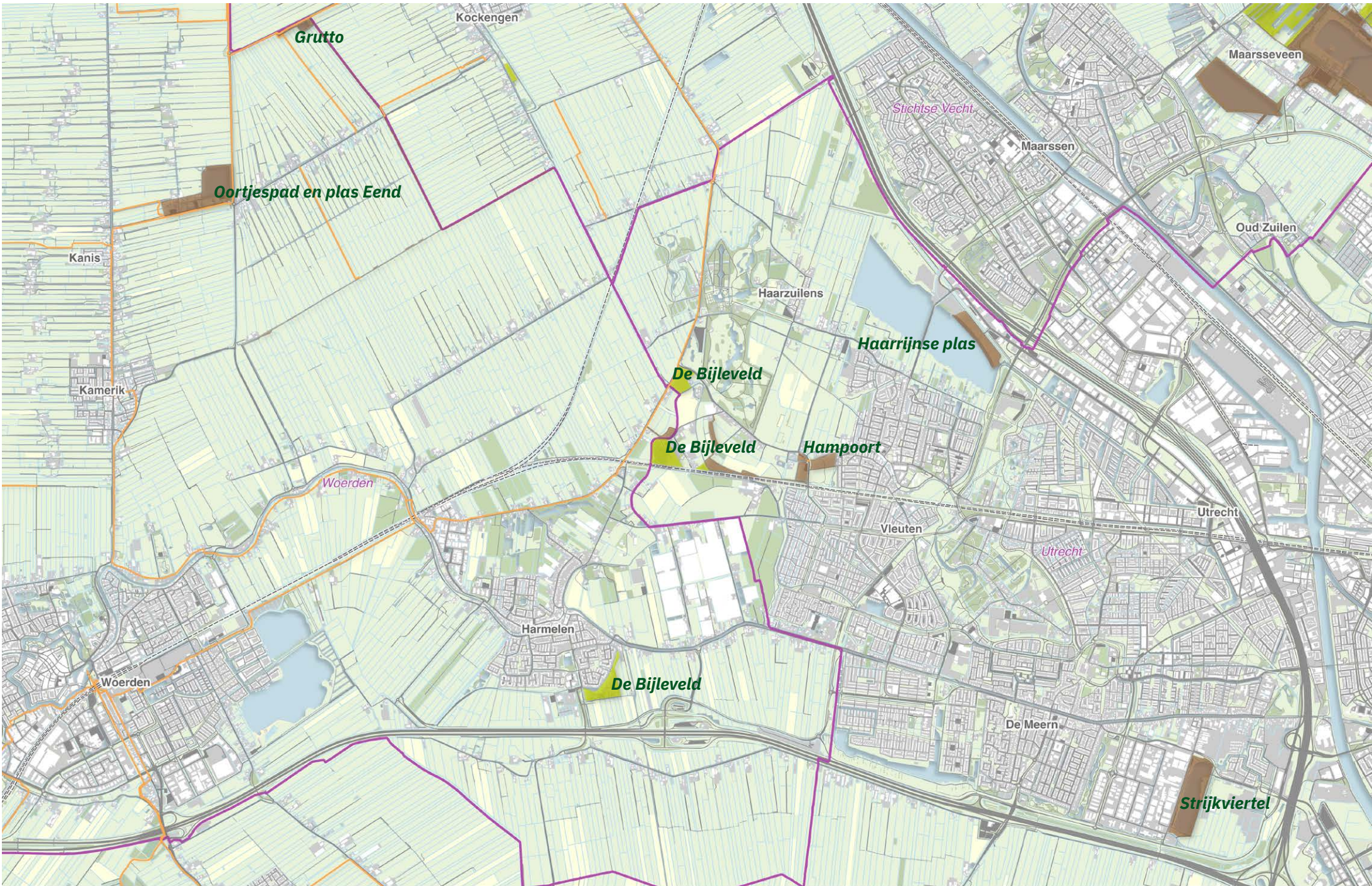
- Staatsbosbeheer
- Stichtse Groenlanden B
- Gemeentegrenzen
- Stichtse Groenlanden A
- Routes in beheer SGL
- Provinciegrenzen

1. Ruimtelijke analyse

Ligging

Cluster drie betreft de westhoek ten noorden van Utrecht. Het ligt ingesloten tussen de infrastructuurbundels van de A12 en de A2. Het gebied wordt doorsneden door de Oude Rijn - verderop de Leidsche Rijn. Aan de oostzijde wordt het gebied begrensd door Leidsche Rijn, de Meern en Vleuten en meer zuidelijk liggen Harmelen en Woerden. Het landschap wordt gekenmerkt door de langgerekte veenverkaveling, inclusief oude veenlinten.

Cluster 3
Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren
0 500 1.000 1.500 m

1.1 Ontstaansgeschiedenis van het gebied

periode | Titel

Tot 1000 | Stroomruggen

Ten westen van de stad Utrecht gaat het rivierenlandschap over in een veengebied, dat wordt doorsneden door oude stroomgordels van de Rijn en zijn zijrivieren. Hier zijn de stroomruggen smaller dan die ten oosten van Utrecht. Achter de oeverwallen ligt een overgangsgebied met strookvormige zand- en kleizones. De stroomruggen zijn mogelijk vanaf de jaartelling bewoond geweest. De Romeinen voegden het toe aan hun Limes, waarvan de nodige sporen in de ondergrond zijn teruggevonden. In de vroege middeleeuwen ontstonden de eerste kerken, nederzettingen en ridderhofsteden in het gebied.

1000-1600 – Ontginning en waterhuishouding

Midden 11de eeuw startten de eerste ontginningen in het gebied. Na afdamming van de Kromme Rijn in 1122 werd een betere waterbeheersing mogelijk. De Oude Rijn kreeg minder water en het lagere veengebied kon ontgonnen worden. Dit gebeurde systematisch vanaf de oeverwallen van de Oude Rijn, de gegraven Leidsche Rijn, en een netwerk van nieuw gegraven weteringen.

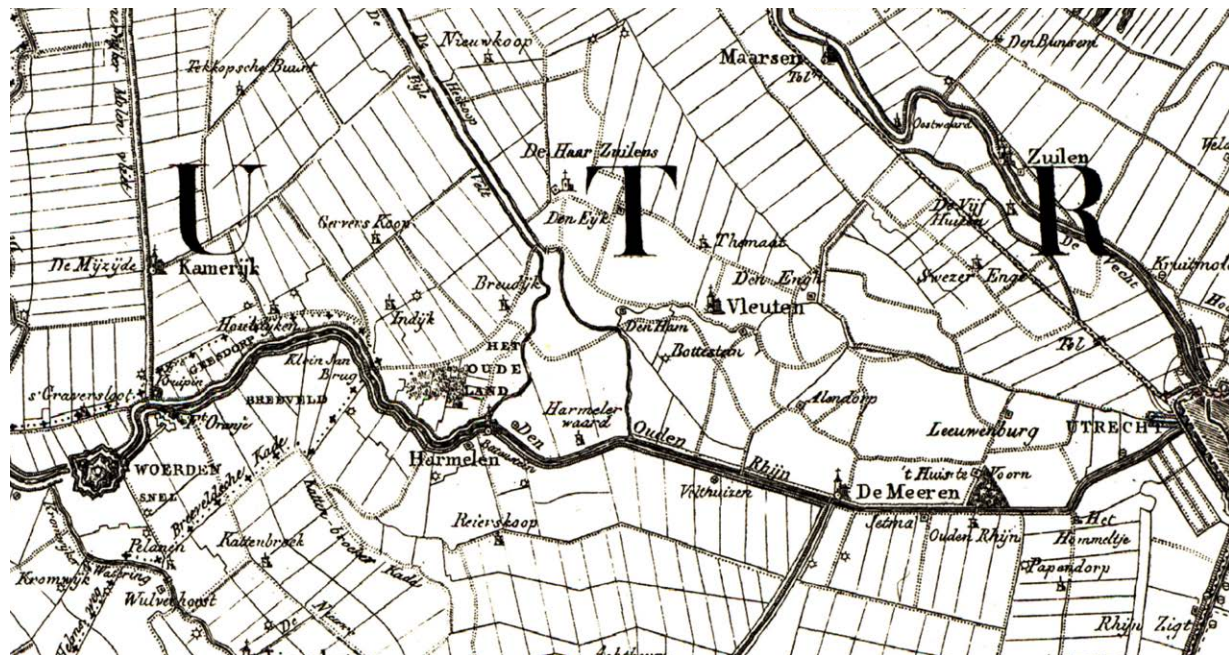
1600-1800 – Vervoer

Vervoer over water tussen Utrecht en Leiden nam toe. Vanaf 1385 werd de Leidsche Rijn in gedeelten verbreed. In 1663 werd de oude verbinding via de Vleutensewetering gewijzigd in het huidige tracé tussen de Rijksmunt en de Catharijnepoort. Op de

zuidoever van de Leidsche en Oude Rijn werd voor de op komende trekvaart een jaagpad aangelegd. Tussen Harmelen en Woerden is dit jaagpad nog goed zichtbaar. Als dwarsverbindingen tussen de Oude Rijn en de Hollandsche IJssel fungeerden de Meerndijk en de Engerdijk. Op het kruispunt van wegen ontstonden nieuwe nederzettingen terwijl ook sommige linten zich steeds verder ontwikkelden.

1800-2000 - Transport, kasteel en verstedelijking

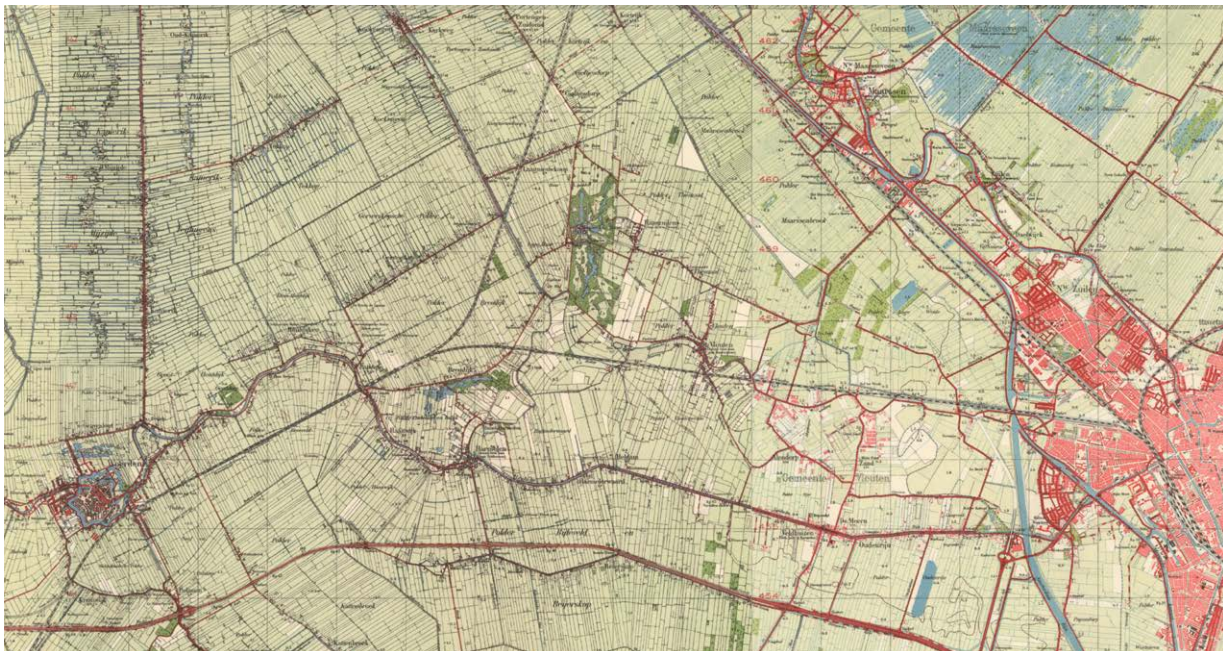
Door de aanleg van de rijksstraatweg langs de Rijn tussen Utrecht en Leiden, en de spoorlijnen Utrecht-Rotterdam en Breukelen-Harmelen raakte het gebied steeds beter aangesloten op de Randstad. Omstreeks 1900 werd door bouwmeester P. Cuypers samen met tuinarchitect H. Copijn het imposante kasteel De Haar aangelegd op de ruïne van de middeleeuwse voorganger, met stijltuinen en een uitgebreid park. Daarbij werd een compleet dorp afgebroken en opnieuw opgebouwd als romantisch brinkdorp. Na 1900 veranderde het agrarisch gebied rondom Vleuten en in de Harmelerwaard in een uitgestrekt kassengebied. Na de Tweede Wereldoorlog ontwikkelde de stad Utrecht zich sterk in westelijke richting, met de wijken Transvaal en Kanaleneiland, waarna in de jaren negentig de sprong over de Amsterdam-Rijnkanaal en de A2 werd genomen met het grootschalige Vinexlocatie Leidsche Rijn.

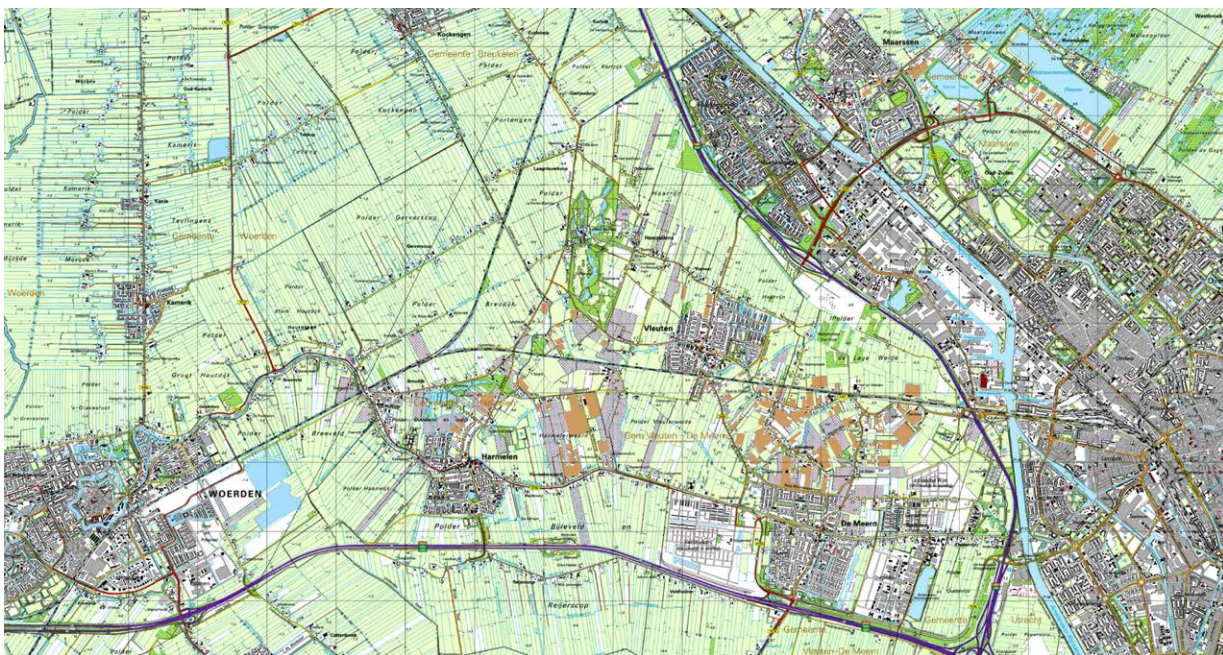
1815 (Topotijdreis, 2024)

1900 (Topotijdreis, 2024)

1950 (Topotijdreis, 2024)

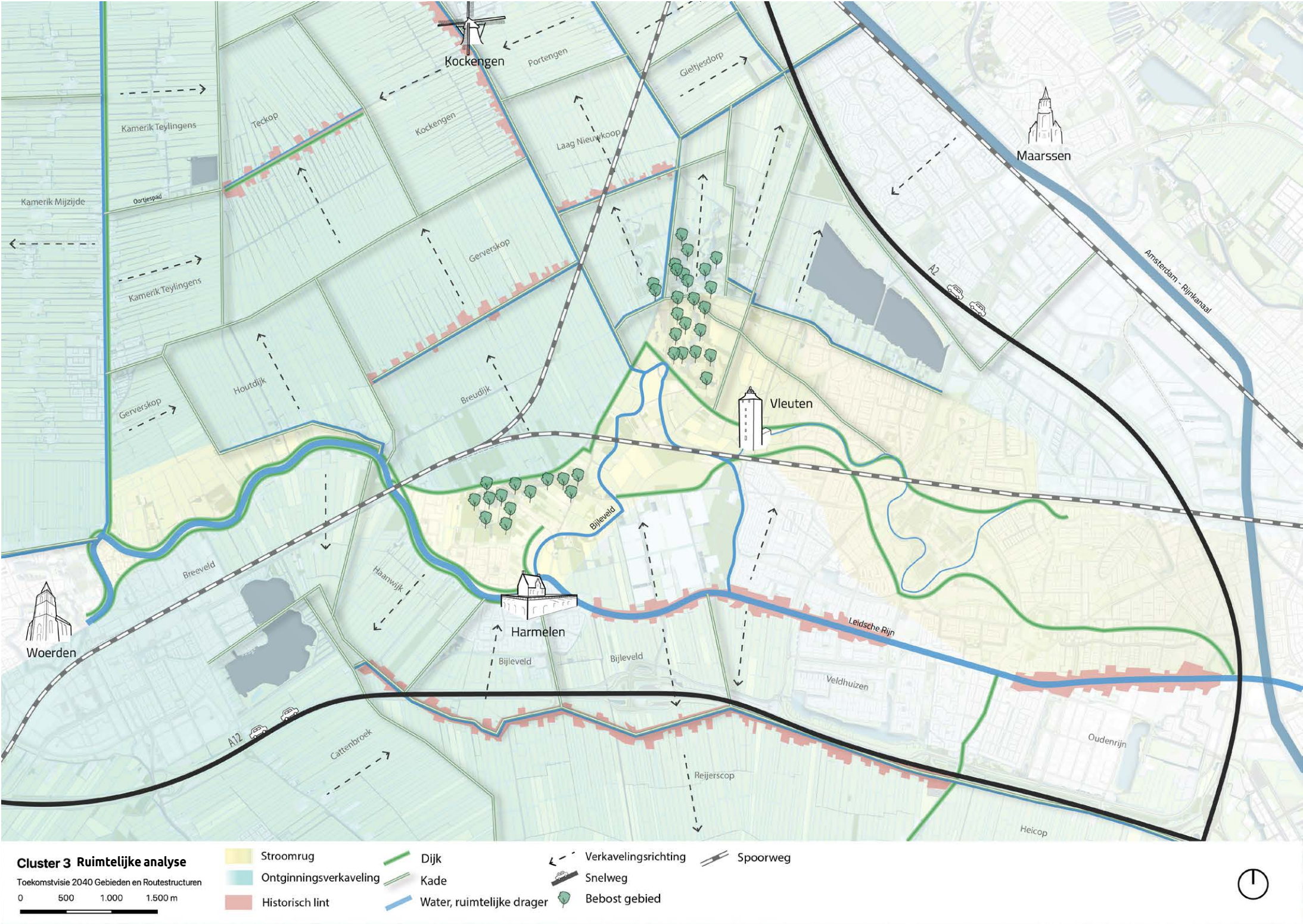

2000 (Topotijdreis, 2024)

1.2 Ruimtelijke samenhang

De gebieden in de cluster Utrecht West beschikken over een sterk ruimtelijk onderscheid in drie eenheden:

- De Haarrijnseplas en Strijviertel behoren tot het verstedelijkte gebied van Leidsche Rijn en snelweg A2. Strijkviertel is onderdeel van bedrijventerrein Oudenrijk, met grote bedrijfshallen en magazijnen. Aan de westzijde is afgelopen jaren de nieuwe woonwijk Rijnvliet verzeen terwijl er ook nog een nieuw bedrijventerrein is ten zuiden van de nieuwe wijk.
- Het gebied Hampoort ligt op de overgang van de stroomrug van de met het typische landschap van boomgaarden, akker, boerderijen en landschapspark van Haarzuilen. De Hamtoeren is een markant herkenningspunt in de omgeving. Het kasteel is gelegen langs een van de oude binnenbochten van de Oude Rijnloop, met een karakteristieke smalle toren omgeven door een slotgracht.
- De Grutto en Oortjespad liggen beide in het uitgestrekte polderlandschap rond Kockengen en Kamerik. Het vormen groene eilanden in een weids open polderlandschap. Midden in het waterrijke landschap van smalle sloten, lange opstreckende kavels en karakteristieke bebouwingslinten, op de oude ontginningsstructuur van de polders.

Strijkviertel | Smalle oeverzone met wandelpad, tussen bedrijventerrein en zwemplas

Oortjespad | Waterplas De Eend bij Oortjespad/Kameryck

Haarrijnse plas | strandzone

Oortjespad | Uitkijktoren op de kinderboerderij bij het Oortjespad

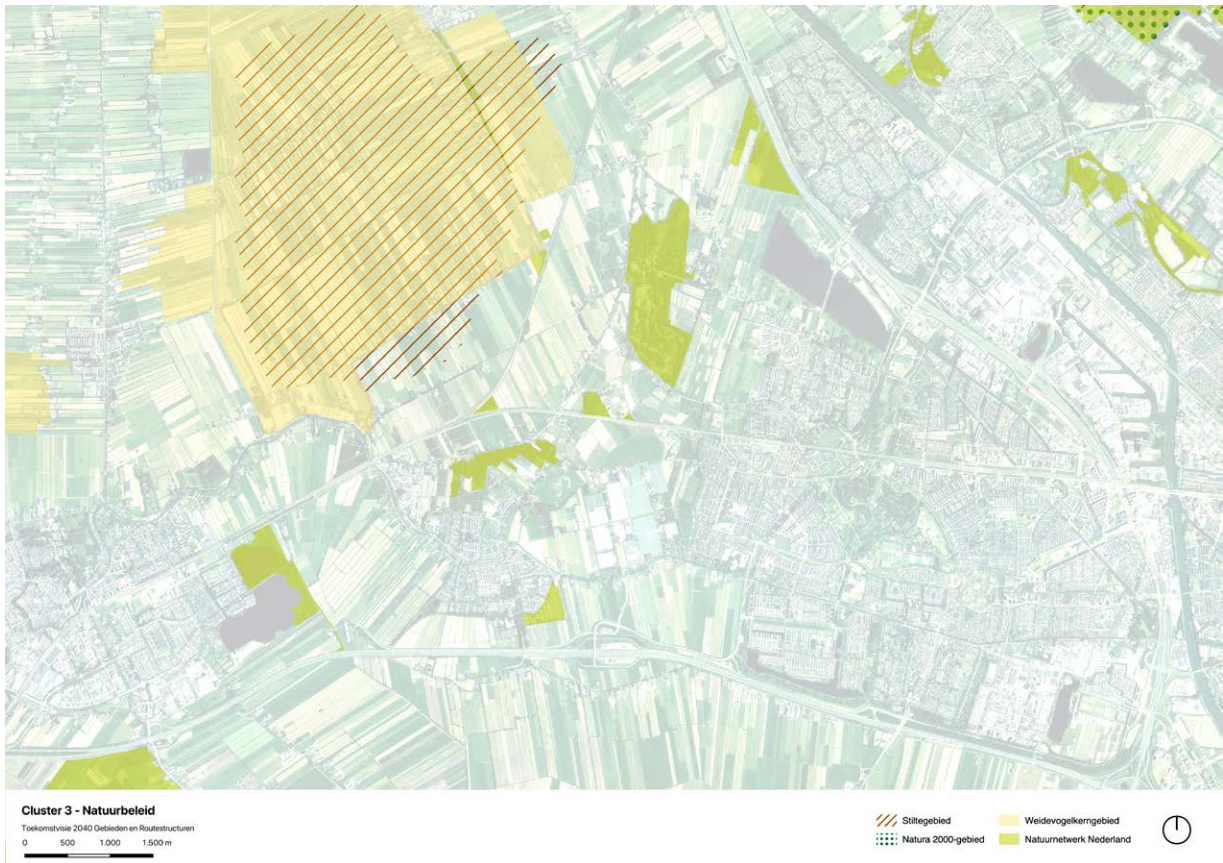
1.3 Planologische kaders en ontwikkelingen - natuur en water

Huidig ruimtelijk beleid

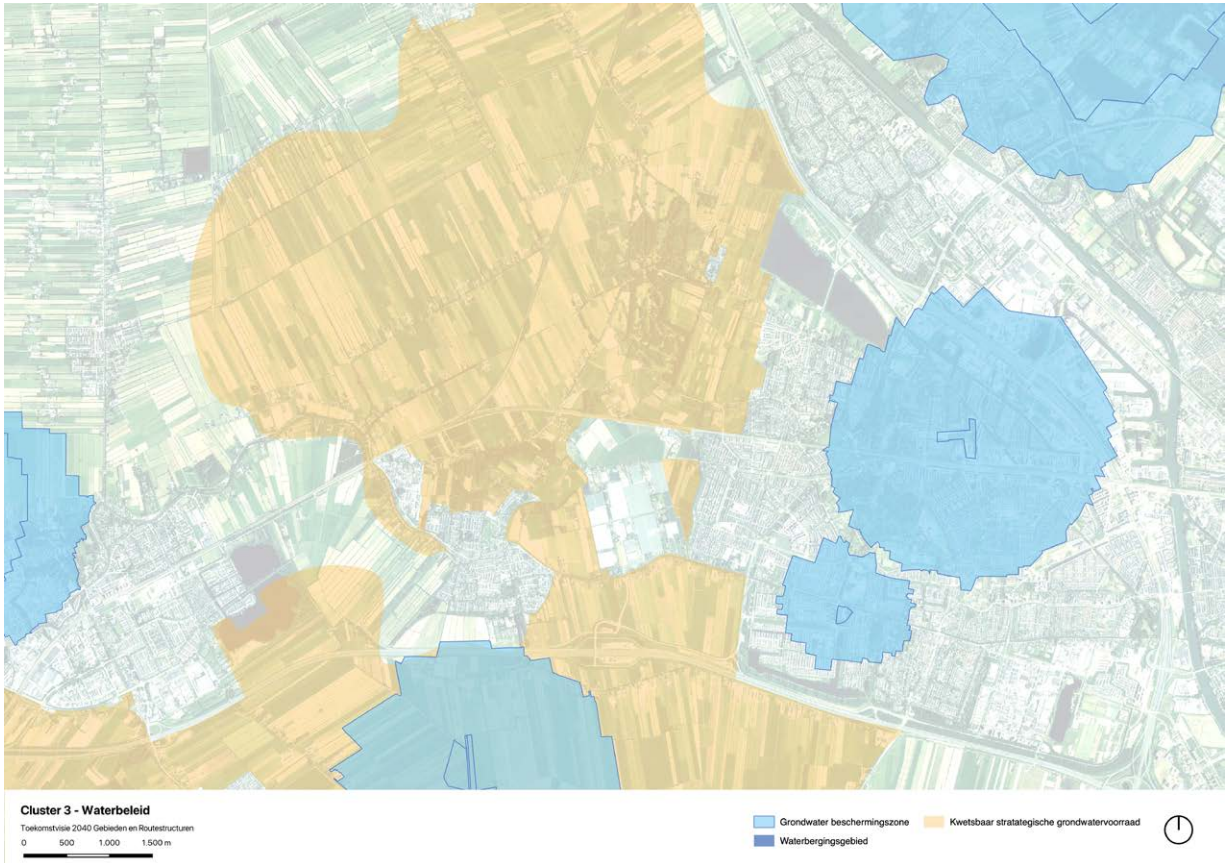
Het landschap rond cluster Utrecht West kent verschillende beschermingscategorieën voor natuur, waterkwaliteit en de cultuurhistorische waarden in het gebied. Onderstaand overzicht geeft op een beknopte wijze weer waar deze waarden te vinden zijn en hoe deze mogelijk van toepassing kunnen zijn op de recreatiegebieden in de omgeving:

Delen van dit cluster Utrecht West maken onderdeel uit van Natuurnetwerk Nederland. Dit omvat de gebieden van Bijleveld en het nabijgelegen parkgebied van Kasteel De Haar. Oortjespad en de Grutto worden omgeven door weidevogelkerngebied en de stiltegebieden rond Kockengen en Kamerik.

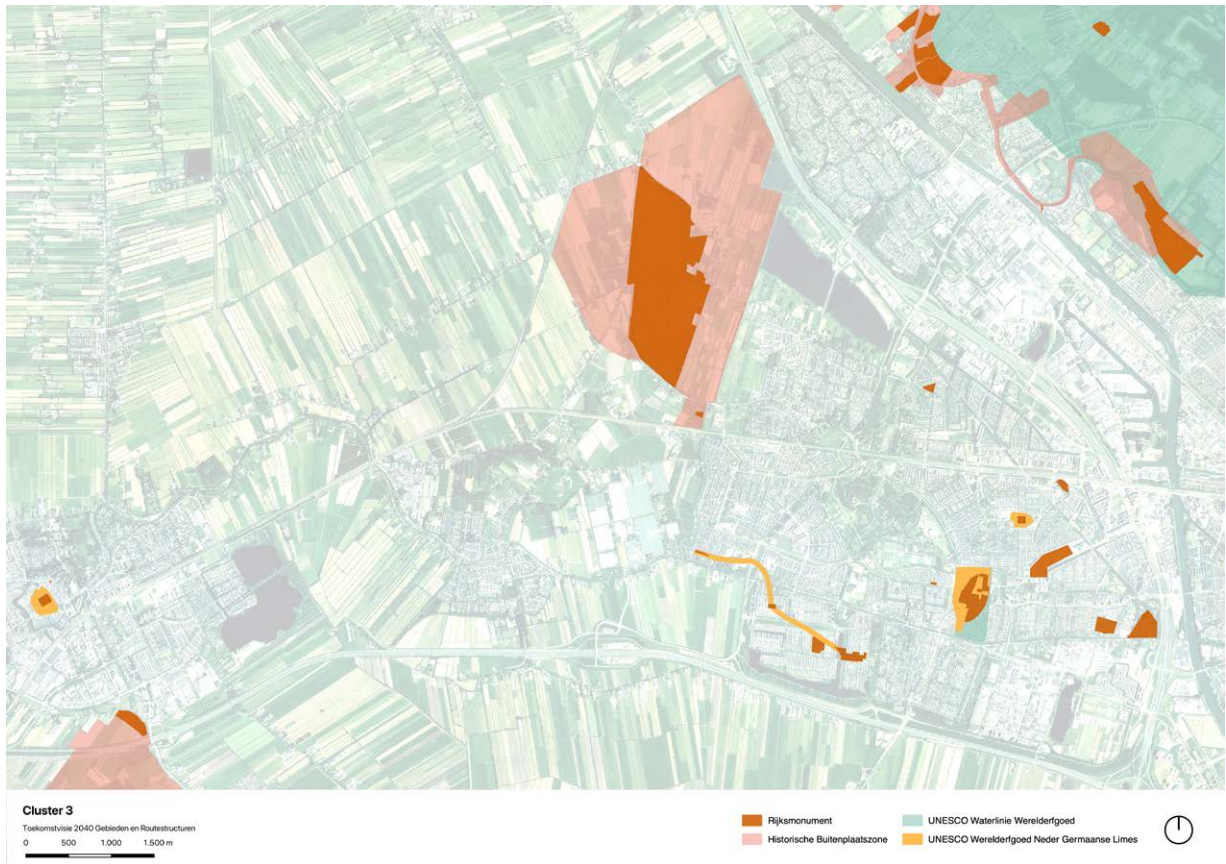
Grote delen van het westelijk veenweidegebied zijn onderdeel van de kwetsbare strategische grondwatervoorraad. De waardevolle cultuurhistorische waarden bevinden zich vooral rond Kasteel De Haar en de Hamtoren.

Planologische natuurskaders (Provincie Utrecht, 2024)

Planologische waterskaders (Provincie Utrecht, 2024)

Planologische kaders cultuurhistorie (Provincie Utrecht, 2024)

Planologische kaders en ontwikkelingen - Utrechts Programma Landelijk gebied

Ruimtelijke ontwikkelingen

Onderstaand overzicht geeft op een globale wijze inzicht in de belangrijkste ruimtelijke ontwikkelingen in het gebied en de wijze waarop deze een raakvlak kunnen hebben met de doorontwikkeling van de recreatiegebieden in dit cluster. Voor verdere informatie zie ook de bronnenlijst in de bijlage:

Vanuit het Utrechts Programma Landelijk Gebied (UPLG) wordt er gewerkt aan grote vraagstukken zoals het verminderen van stikstof, het verbeteren van de bodem- en waterkwaliteit, het versterken van de natuur en het toekomstbestendig inrichten van ons landelijk gebied. Momenteel wordt er gewerkt aan een integrale aanpak waarbij verschillende partijen worden meegenomen, denk aan agrariërs, inwoners, natuurorganisaties, waterschappen, gemeenten en buurprovincies. In 2025 wordt er een definitief plan verwacht.

In het concept UPLG zijn een aantal structurerende principes opgesteld die leidend zijn:

- voldoende en schoon water
- inspelen op klimaatverandering
- kwaliteit van de natuur verbeteren
- minder stikstofuitstoot
- duurzame landbouw

- minder broeikasgassen uit veehouderij (methaan)
- aansluiten bij andere projecten van de provincie

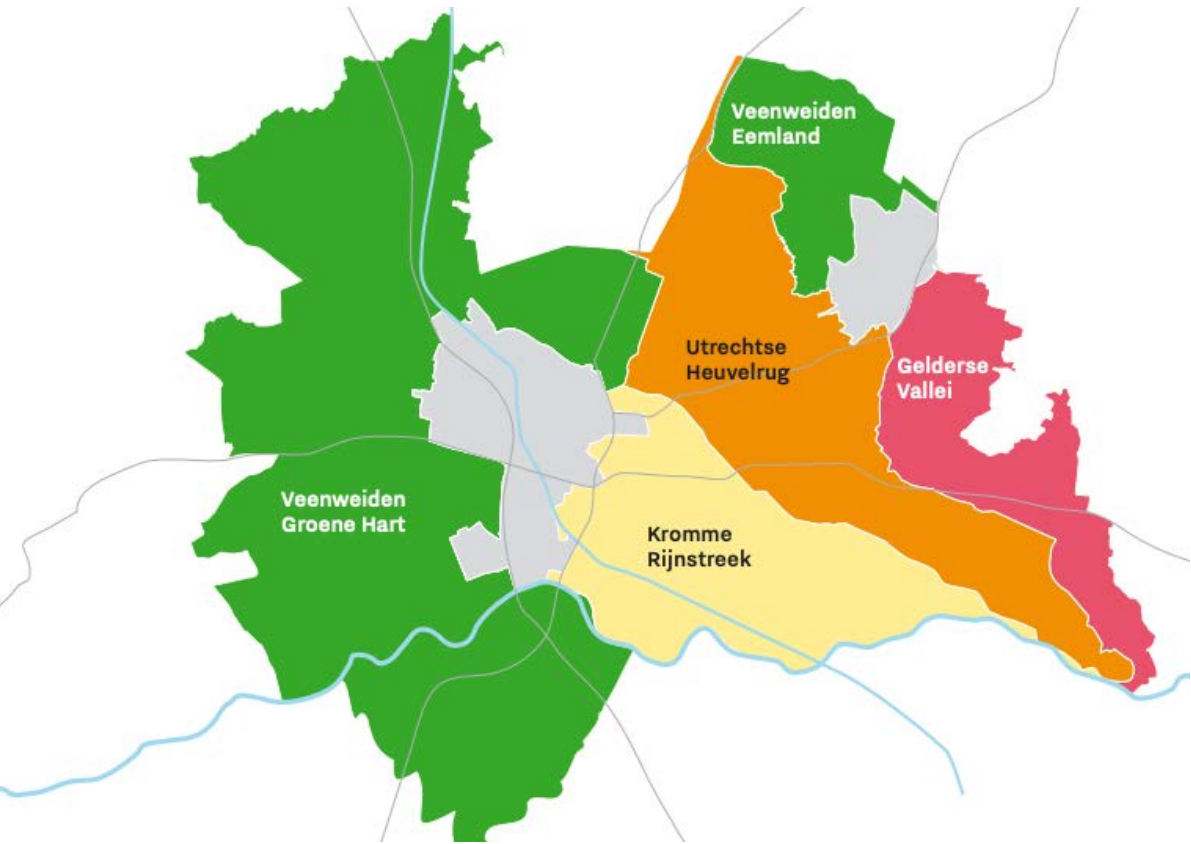
Om recht te doen aan de diversiteit van landschappen in de provincie Utrecht is er een onderverdeling gemaakt. Dit cluster valt onder het veenweidegebied Het Groene Hart en onder de gebiedsuitwerking Utrechtse Waarden. Het Woerdense deel (Grutto en Oortjespad) van dit cluster valt onder de gebiedsuitwerking Veenweide de Meije.

In toekomst wordt hier ingezet op:

- minder uitstoot van koolstofdioxide (CO2) uit veenbodems door de grondwaterstand te verhogen
- meer duurzame landbouw en minder intensief
- een deel van het gebied is geschikt gemaakt voor weidevogels.
- er is een rijke blauwe dooradering; een netwerk van met elkaar verbonden natuurvriendelijke sloten, rivieren en plassen.
- De natuur in Natura 2000-gebieden is hersteld en er zijn waterbuffers aangelegd.

(Provincie Utrecht, 2023)

Dit cluster valt onder de gebiedsuitwerking Utrechtse Waarden.

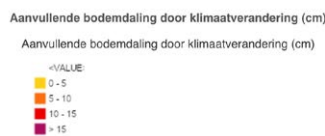
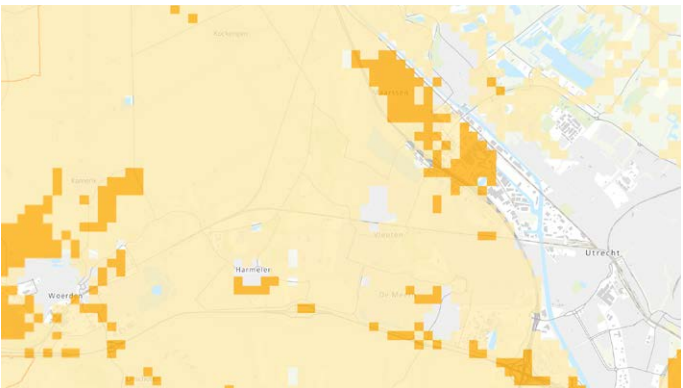
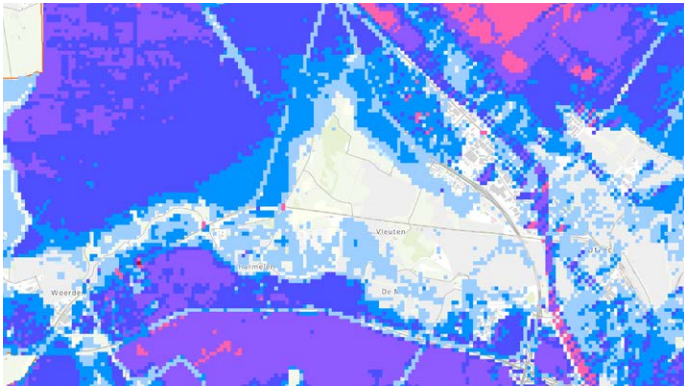
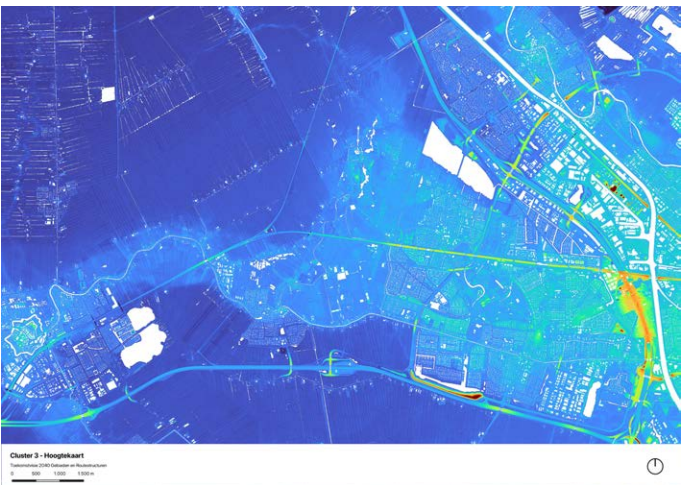
Landschappelijke deelgebieden uit het concept Utrechts Programma Landelijk Gebied (Provincie Utrecht, 2023)

1.4Klimaat

Om inzicht te krijgen in de grote uitdagingen die door klimaatverandering op de clustergebieden afkomen is gebruik gemaakt van de Klimateffectatlas.

De kaartbeelden laten zien waar de effecten van wateroverlast-hitte-droogte-overstroming in de komende decennia de meeste impact zullen hebben, en waar mogelijk maatregelen nodig zullen zijn:

Het overgrote deel van dit cluster wordt gekarakteriseerd door een waterrijk veenweidelandschap. De intensieve bemaling van de afgelopen decennia heeft geleid tot een laag gelegen gebied. Dit zorgt voor wateroverlast, kwel en lokale verzilting. Bemaling van agrarisch grasland heeft bovendien als gevolg dat het veen verder inklinkt en CO2 naar de omgeving uitstoot. Ook kampen veel landbouwbedrijven in dit gebied met droogtestress.

Klimateffecten op kaart (Provincie Utrecht, 2024)

1.5 Kansen en knelpunten - Ruimtelijk

Op basis van de landschappelijke analyse, gebiedsbezoeken en huidig beleid kan een aantal kansen en knelpunten worden geformuleerd.

Kansen:

- Er liggen kansen om een meer onderscheidende **identiteit** voor de verschillende gebieden te versterken en/of te ontwikkelen:
 - Kijk met een integrale blik naar recreatiegebied Strijkviertel, en kijk niet alleen naar de individuele ruimtelijke en programmatische inpassing van nieuwe ontwikkelingen langs de plas. Laat de ontwikkelingen hand in hand gaan met een ‘rondje plas’ voor een ongestoorde wandeling rond de plas en versterk samen met het waterschap de waterkwaliteit (blauwalg). Bijvoorbeeld door meer natuurvriendelijke oevers aan te leggen of de mogelijkheden om de plas ‘door te spoelen’ via andere watergangen in de omgeving. Wellicht in samenspraak met de toekomstige ontwikkeling in de Rijnenburger polder.
 - Het gebied Hampoort heeft een sterke cultuurhistorische gelaagdheid die de drager kan gaan vormen voor de herinrichting van het gebied. Omarm de Vleutense wetering als nieuwe structuurdrager. Door de vroegere beekloop te herstellen, het beekdal met grasland en hooilanden te ontwikkelen en daarin een nieuw netwerk van fiets- en wandelpaden aan te leggen kan het gebied aan identiteit winnen. Op deze manier krijgt het gebied een volwaardige functie als schakel tussen de wijken van Leidsche Rijn en de omgeving van Haarzuilens.
 - Recreatiegebied Oortjespad is gebaat bij een sterkere recreatieve zonering waarin het volledige gebied - van de zwemplas tot en met de kinderboerderij - wordt onderzocht en een heldere kamerstructuur voor horeca en recreatief programma ontstaat (zones voor verschillende vormen van recreatie), zodat gebruiksintensiteit en behoud van de natuurlijke omgeving beter in balans is. Ook kan er gewerkt worden aan het versterken van het groene kader rond het gebied (denk aan natuurlijke bufferzones, beplanting en betere overgang in het landschap).

- Zorg voor heldere en uitnodigende **entrees** naar de verschillende gebieden. Zo ligt er een kans om bij Strijkviertel en de Haarrijnse strandzone de uitstraling van de informatievoorziening te verbeteren. Deze is nu vaak gefragmenteerd en daardoor rommelig.

- Binnen de gefragmenteerde zone van de Hampoort liggen kansen om het gebied te verbinden de gebiedsontwikkeling rond Kasteel De Haar. Veel fiets- wandel- kanoverbindingen kunnen worden ontwikkeld in nauwe samenhang met het gebiedsproces van Natuurmonumenten.

Knelpunten:

- Recreatiegebied Strijkviertel beschikt over een geïsoleerde positie in de wijk Leidsche Rijn, midden tussen het bedrijventerrein Oudenrijn en de nieuwgebouwde woonwijk Rijnvliet. Aan de zuidoostzijde van de plas, richting knooppunt Oudenrijn wordt in het komende decennium een nieuw bedrijventerrein ontwikkeld dat grenst aan de plas. Aan de noordoever is een strandpaviljoen voorzien dat een groot deel van de (te) smalle oeverzone in gebruik gaat nemen. Hierdoor staat de ruimtelijke samenhang van het recreatiegebied onder druk.
- Hampoort is een lappendeken van gebieden aan de westzijde van de Leidsche Rijn, zonder ruimtelijke samenhang, programma en zonering. De complexe eigendomssituatie staat de duurzame toekomstige ontwikkeling in de weg, en de parkachtige inrichting die in verleden is gerealiseerd zoals de schaatsbaan en de heuvels sluiten niet aan op de potentie van gebied als schakel tussen stad en landschap. De ambitie voor de ontwikkeling van een gebiedspoort voor de omgeving dient sterker uitgewerkt te worden.
- Fietsroute Hollandse kade tussen Kamerik-Maarssen en Kockengen is door de laagveenproblematiek niet toekomstbestendig en is vrij smal. Steeds verder toenemende verzakkingen verhogen de kosten voor beheer en onderhoud.

Strijkviertel | Entree

Haarrijnse plas | Entree

2. Recreatieve analyse

2.1 Huidig gebruik

Om inzicht te krijgen in welke recreatieve waarde de gebieden hebben, is per gebied de gebruikswaarde, belevingswaarde en attractiewaarde bepaald:

- Gebruikswaarde:** wat voor activiteiten zijn er mogelijk?
- Belevingswaarde:** welke belevings-sferen zijn er in het gebied?
- Attractiewaarde:** wat trekt bezoekers juist naar dit gebied?

Strijkviertel

Gebruikswaarde: Faciliteiten: fiets- en wandelpad rondom terrein, zwemwater, strand, zonneweiden (ook voor sportactiviteiten), parkeerterrein, toiletgebouw, jaarrond horeca (kiosk aan de zuidkant van de plas), evenementen (o.a. Lief en Verknipt). Rond het gebied is een bedrijventerrein (in ontwikkeling) en een hondenvereniging gevestigd. Honden: mogen los lopen van 1 september tot 1 april, vanaf 1 april aangelijnd. Binnen de strandzone en zwemzone verboden.

Belevingswaarde: De belevingswaarde van Strijkviertel verschilt van moment tot moment. Merendeel van de tijd wordt het veel gebruikt voor wandelen, het uitlaten van honden, hardlopen en rusten. Op zomerse dagen daarentegen en bij evenementen en festivals is deze plek een stuk drukker en brengt het meer reuring. De beleving verschilt dus van een kalme en rustige ervaring in een waterrijk en natuurrijk gebied, tot veel meer reuring.

Attractiewaarde: Strijkviertel trekt vooral mensen vanwege de zwemplas met het bijbehorende strandje. Daarnaast is het een plek waar vaker grote evenementen worden gehouden.

Bezoekersaantallen: Circa 97.000 unieke Nederlandse bezoekers en minder dan 0,5 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022).

In de zomer is vooral het strandje erg druk.

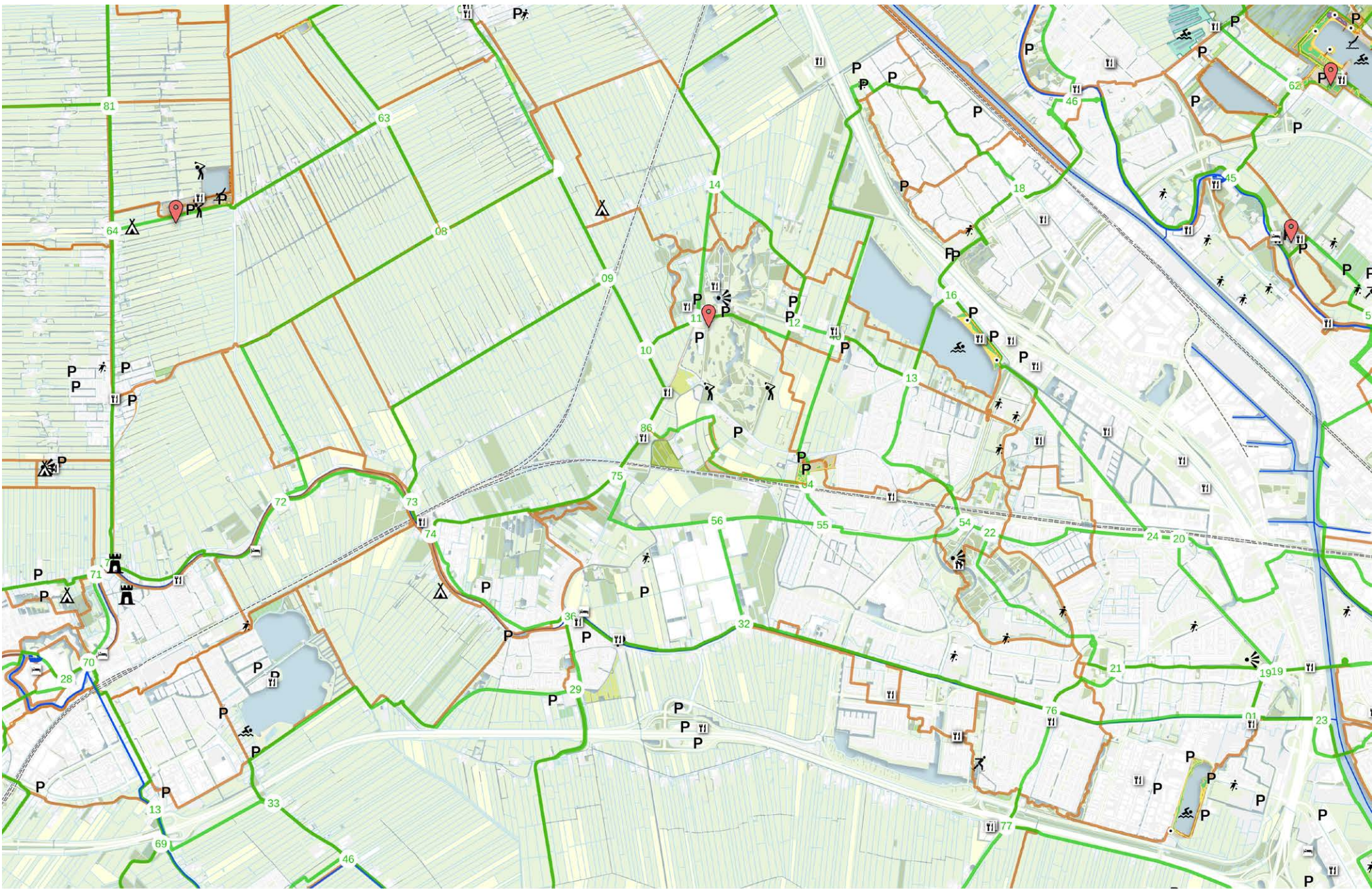
Waardering: Bezoekers beoordelen het gebied met een 7,0, dat is onder het gemiddelde van 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht).

Oortjespad

Gebruikswaarde: Faciliteiten: kinderboerderij, oude zandwinplas, restaurant, golfcourts, speeltuin, peuterbadje, diverse wandel- en fietspaden die samenkomen (waaronder Klompenpad), blotevoetenpad, TOP, pannenkoekenhuis in ontwikkeling en in het verleden waren er camperplaatsen (tijdens corona). Er wordt gezwommen bij Oortjespad, maar het is geen officiële zwemwaterlocatie. Er gaan wel trapjes het water in. Honden: aangelijnd toegestaan.

Legenda

	Wandelnetwerken		Zwemzone		Plein
	Fietsnetwerken		Duikzone		Speel- en ligweide
	Vaarnetwerken		Waterski		Strand
	TOP Locatie		Jachthaven		Steiger
	Fort		Parkeerplaats	Organisaties	
	Uitzichtoren		Café / Restaurant		Stichtse Groenlanden A
	Kampeertrein		Hotel		Stichtse Groenlanden B
	Golfterrein		Toiletvoorzieningen		SBB
	IJsbaan		Natuurgebied		
	Skibaan		Vakantiepark		
	Sportterrein		Volkstuinen		

Cluster 3 - Recreatiekaart

Toekomstvisie 2040 Gebieden en Routestructuren

0 500 1.000 1.500 m

Belevingswaarde: Het Oortjespad is een groene locatie, direct gelegen naast stiltegebied Kockengen/Teckop. De beleving in dit gebied is vooral gericht op kinderen en de zakelijke doelgroep vanwege de kinderboerderij, het restaurant en de activiteiten die hier georganiseerd worden. Daarmee zorgt het vooral voor een recreatieve invulling en beleving, en in mindere mate voor een natuurgerichte beleving.

Attractiewaarde: Het Oortjespad trekt vooral bezoekers vanwege het restaurant en bijbehorende voorzieningen voor jong en oud, plus de zakelijke doelgroep. Vooral dat laatste is iets unieks en vind je niet op veel andere plekken in de omgeving. Ook de gratis recreatieve voorzieningen (kinderboerderij/peuterbadje) en groepsactiviteiten trekken veel mensen.

Bezoekersaantallen: het Oortjespad trekt circa 76.000 unieke Nederlandse bezoekers en minder dan 0,5 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022). Het kan zijn dat dit een onderschatting is, omdat het gebied ook bekend is onder de naam van de horeca (Kameryck). Gemiddeld zorgt dit voor 7.500 bezoeken per hectare. Dit is een hoge bezoekersdichtheid. 63% van de bezoekers komen uit de gemeente Woerden, 37% uit overig provincie Utrecht. Het heeft daarmee zowel een lokale als regionale functie.

Waardering: Bezoekers beoordelen het gebied met een 7,5, dat is onder het gemiddelde van 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht).

Grutto
Gebruikswaarde: Gebied wordt voornamelijk gebruikt als plek om te vissen en te ontmoeten. Faciliteiten: parkeervoorziening (25 plaatsen), ligweiden, picknicktafels, visoever, grenzend aan fietspad Hollandse Kade. Fietspad is onderdeel van knooppuntennetwerk.

Belevingswaarde: Klein terrein met waterplas voor extensieve recreatie gelegen aan een N-weg. Focus op natuurbeleving en rust.

Bezoekerscapaciteit: Capaciteit van 100 bezoekers.

Hampoort
Gebruikswaarde: Faciliteiten: parkeerterrein,

wandelpaden, recreatievelden, speeltoestel. Wordt voornamelijk gebruikt voor wandelen en honden uitlaten. Honden: er is een hondenlosloopterrein.

Belevingswaarde: Recreatiegebied met eenvoudige voorzieningen. Focus op natuurbeleving en rust.

Haarrijnse plas
Gebruikswaarde: Faciliteiten: zwemplas, zandstrand, lig- en speelweide, parkeerterrein, strandpaviljoen, toiletvoorziening, EHBO-post, 2 mobiele snackwagens. Honden: er is een zwemstrand voor honden en hondenspeelweide.

Belevingswaarde: De Haarrijnse plas is een recreatieterrein met een intensief ingericht strand, en een extensief gedeelte met een vogelkijkhut, voedselbos en ecologische zone. Bezoekers kunnen hier dus zowel een recreatieve beleving ervaren rondom de plas, en een meer rustige beleving in het natuurgedeelte. Vanwege de ligging is het een gebied vooral geschikt voor inwoners van Maarssen en het oosten van Utrecht.

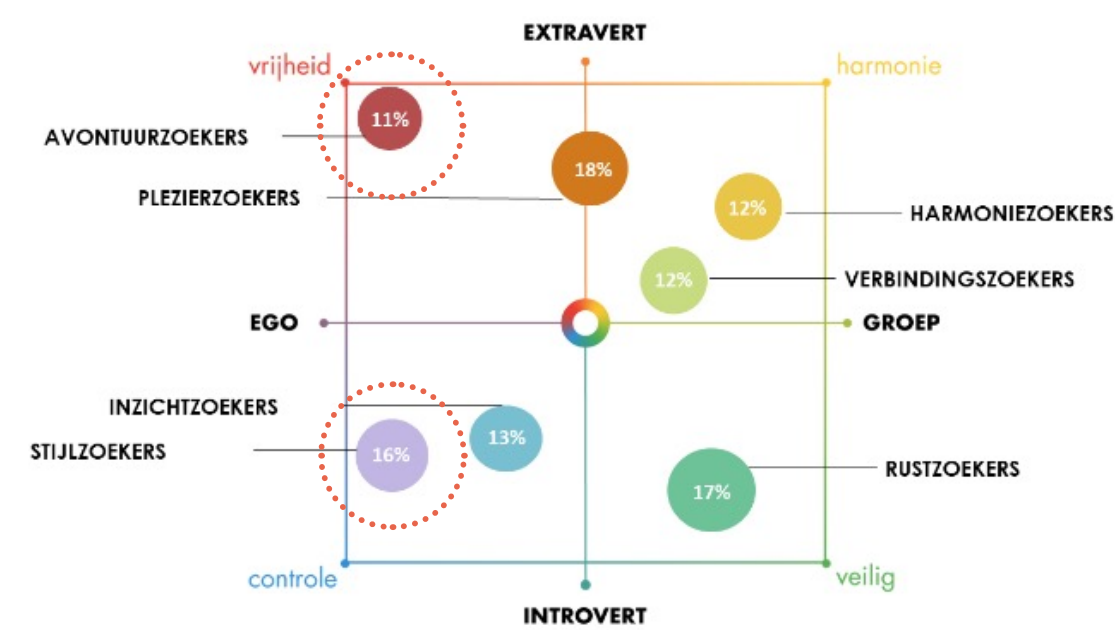
Attractiewaarde: De grootste attractiewaarde in dit gebied vind je in de horeca en de voorzieningen bij het aangelegde strand. Vooral zomers trekt dit veel bezoekers die hier recreëren op het zand/de ligweides en zwemmen in het water. Buiten het zomerseizoen trekt het gebied minder mensen. Dit gebied is daarmee te vergelijken met de Maarsseveense Plassen (hoewel de toegang tot voorzieningen daar betaald is).

Bezoekersaantallen: De Haarrijnse plas trekt circa 292.000 unieke Nederlandse bezoekers en 1,5 tot 1,75 miljoen Nederlandse bezoeken per jaar (2022). Gemiddeld zorgt dit voor 9.800 bezoeken per hectare. Dit is een hoge bezoekersdichtheid.

Waardering: Bezoekers beoordelen het gebied met een 7,5, dat is onder het gemiddelde van 7,9 (bron: bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht).

2.2 Doelgroepen

De Leefstijlvinder is een manier om toeristisch-recreatieve doelgroepen te segmenteren. Het model geeft inzicht in hoe verschillende leefstijlen aankijken tegen vakantie en vrije tijd en biedt handvatten om recreanten op basis van hun wensen te sturen. De Leefstijlvinder onderscheidt 7 leefstijlen, elk met hun eigen wensen, gedrag en karakter. Onderstaande afbeelding geeft een overzicht van de leefstijlverdeling in Nederland.

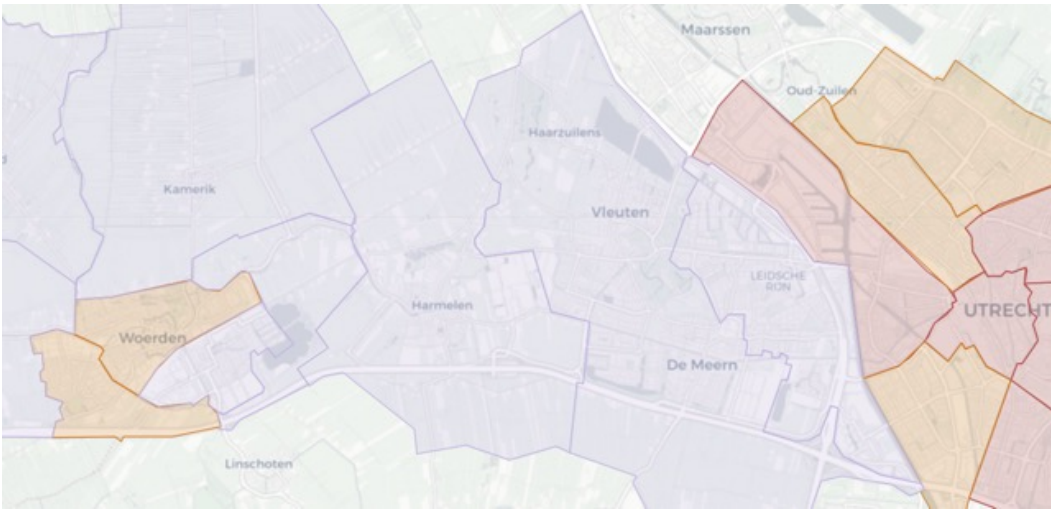
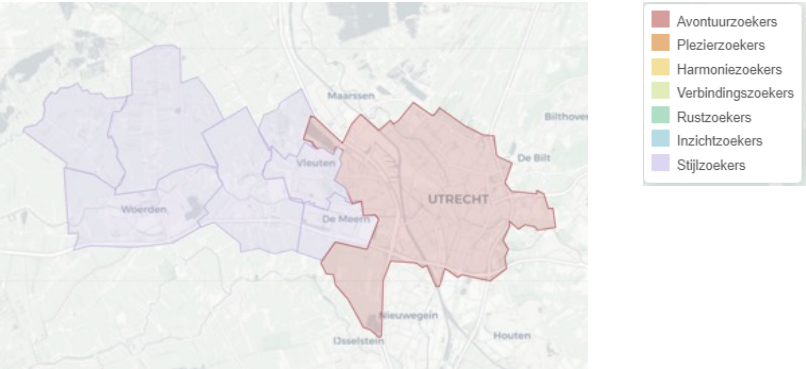
Leefstijlen verdeling in Nederland (bron: Leefstijlvinder)

In Utrecht wonen bovengemiddeld Avontuurzoekers (28,6%) en in Woerden boven gemiddeld Stijlzoekers (ca. 25%)

Avontuurzoekers zijn creatief, avontuurlijk, eigenwijs en geïnteresseerd in anderen. Ook omschrijven ze zichzelf als intelligent en ondernemend. Ze vinden het lekker om hun eigen gang te gaan, en vinden het dan ook niet erg om alleen te zijn. Als ze met anderen optrekken, dan zijn dat het liefst creatieve en vernieuwende denkers, of mensen die weten wat ze willen. Ze hechten veel waarde aan vrijheid, uniek zijn en genieten van het leven.

Stijlzoekers zijn gedreven, doelgerichte, ambitieuze, ondernemende en zelfverzekerde mensen. Ze houden van exclusiviteit, luxe en comfort. Tijdens hun vakantie of een dagje weg worden ze graag geprikkeld, dus er mag veel te doen zijn. Daarnaast zijn ze sportief: ze zijn graag zelf in beweging of bezoeken sportwedstrijden. Stijlzoekers zijn graag onder gelijkgestemden, die waarden als ambitie, uitdaging en daadkracht met hen delen. Stijlzoekers ondernemen graag luxe(re) activiteiten als golfen, een sauna bezoeken of varen met een bootje.

Leefstijlvinder in Nederland

Dominante leefstijl bewoners per gemeente (links) en per buurt / wijk (rechts) in gemeenten Utrecht en Woerden (bron: Leefstijlvinder 2024)

Aansluiting Leefstijlen vraag en aanbod

Deze tabel geeft weer welke doelgroepen per gebied worden bediend (op basis van type landschap, aanwezigheid van voorzieningen en functie van het gebied).

	Doelgroep
Strijkviertel	Avontuurzoekers en plezierzoekers voor de evenementen die zo nu en dan plaatsvinden. Verder rustzoekers. (toekomst afhankelijk van type horeca)
Oortjespad	Plezierzoekers, Verbindingszoekers en Stijlzoekers door de vele voorzieningen voor kinderen, sport-/spelmogelijkheden en ontmoetingsplekken.
Grutto	Inzichtzoekers en Verbindingszoekers door de aanwezigheid van de Hollandsche Kade en fietspad als onderdeel van knooppuntennetwerk.
Hampoort	Rustzoekers door natuur en wandelmogelijkheden dichtbij huis.
Haarrijnse Plas	Harmoniezoekers, Plezierzoekers, Verbindingszoekers en Stijlzoekers door de aanwezigheid van horeca en intensief ingerichte strand. Ligging aan het Lint door het Maximapark.

2.3 Impact van trends en ontwikkelingen

Groeiende recreatiebehoefte

- Toenemende druk vanuit groeiende regio Utrecht (Leidsche Rijn, Woerden en omliggende gemeenten) vraagt om meer recreatieruimte (met aandacht voor biodiversiteit en natuurbehoud) en goede spreiding van bezoekers.
- Groeiende woonfunctie rondom het gebied met voornamelijk gezinswoningen.

Toenemende behoefte aan beleving en betekenis

- Bijzondere themaroutes worden binnen deze trend steeds populairder en bieden kansen voor de deelgebieden (bijv. bij Grutto i.c.m. met Hollandsche Kade). Op de terreinen behoefte aan horeca en activiteiten.

Recreatiegedrag leidt tot noodzaak investeringen in recreatieve structuur

- Paden voorzien van goede voorzieningen en kwaliteit verbeteren (bijv. utilitair/recreatief fietspad bij Hampoort).
- Natuur- en recreatiegebieden beter met elkaar verbinden (bijv. rondom Hampoort met dit gebied als startpunt).

Toenemend belang van actief ‘buiten zijn’ vanwege gezondheid

- Behoefte aan een meer beweegvriendelijke inrichting wandel- en fietsrondjes, sport- en speeltoestellen en voorzieningen voor actieve kleine waterrecreatie.

Diversiteit van activiteiten neemt toe

- Samenhang creëren in het aanbod (bijv. bij Oortjespad i.h.k.v. nieuw verblijfsconcept en bij Hampoort met horeca en vrijetijdsactiviteiten).
- Door toenemende vergrijzing andere samenstelling van bezoekers (grootouders met kleinkinderen) en daardoor andere recreatiebehoefte (bijvoorbeeld groeiende populariteit van pannenkoekenhuizen). Kans voor Oortjespad door ontwikkeling pannenkoekenhuis en andere voorzieningen voor kinderen.

2.4 Kansen en knelpunten - Recreatief

Strijkviertel:

- Op de locatie van de evenementen is een horecagelegenheid en vrijetijdsactiviteiten in ontwikkeling. Daarbij wordt ook gekeken hoe de parkeerbehoefte opgevangen moet worden en hoe de ontwikkeling samengaat met de evenementen op dit terrein. Er komt een restaurant (750 m2 bvo excl terras) met een terras deels over het water, klimbos en speeltoestellen en er zouden vrijetijdsactiviteiten georganiseerd gaan worden. De exploitant (Brothers Horeca Groep) gaat zelf ook de toestellen beheren. De exploitatie en realisatie duurt naar verwachting nog een aantal jaren.
- Kansen voor uitbreiding aan de Oostzijde van het gebied voor verbinding met de omgeving.
- Zwemfunctie in het gebied versterken en uitbreiden in samenwerking met het Waterschap.
- Kansen voor kinderspeelplekken bij de parkeerplaats(en).
- Kansen voor een vislocatie voor mindervaliden.

Oortjespad:

- Gemeente Woerden ziet kansen voor nieuwe ontwikkelingen om de aantrekkelijkheid van dit recreatiegebied te vergroten.
- Bij de kinderboerderij wordt nieuw recreatief aanbod ontwikkeld: pannenkoekenhuis, klimparcours et cetera.

Grutto:

- Cultuurhistorie en natuurbeleving vergroten (i.c.m. de Hollandsche Kade).

Hampoort:

- Haarzuilens met kasteel de Haar en station Vleuten is dichtbij. Hampoort kan als poort naar Haarzuilens dienen voor het achterliggende gebied en als pleisterplaats voor andere gebieden.
- Bij één van de parkeerplaatsen is ruimte voor een horecagelegenheid. De exploitant zou idealiter ook vrijetijdsactiviteiten daarbij aanbieden.
- Kleine stukken groen langs het fietspad hebben nog geen bestemming: kansen voor boscompensatie, rustpunt, schaduwplek, met zicht op het kasteel.
- Meer samenhang en verbinding creëren tussen Hampoort en de kleinere natuur- en recreatiegebieden eromheen (liggen nu veelal los van elkaar in de omgeving).
- Er ligt een kans voor het combineren van de recreatieve ontwikkeling van de Hampoort met bosontwikkeling of agroforestry.

Haarrijnse Plas:

- Horeca gaat weg en komt nieuwbouw horeca voor in de plaats (door Utrechtse Horeca Groep). De opening is gepland voor het zomerseizoen van 2025.

3. Eigendom en beheer

3.1 Beheersverantwoordelijkheden van recreatieve voorzieningen

Strijkviertel: momenteel nog weinig voorzieningen dus relatief extensief beheer. De toekomstige ontwikkelingen zullen het beheer intensiveren, toestellen worden dan door toekomstige exploitant beheerd.

Oortjespad: in eigendom van het Recreatieschap. Kameryck beheert o.a. het peuterbadje op het terrein en krijgt daar een publieke bijdrage voor. Het gaat om intensief beheer. De ondernemer heeft ook al het beheer van de overige voorzieningen.

Grutto: weinig voorzieningen en daardoor extensief beheer.

Hampoort: nog in eigendom van provincie Utrecht, wordt overgedragen aan het Recreatieschap. Momenteel extensief beheer.

Haarrijnse Plas: in eigendom van de gemeente. De gemeente bepaalt de activiteiten, het schap is verantwoordelijk voor het beheer. Het gaat om intensief beheer.

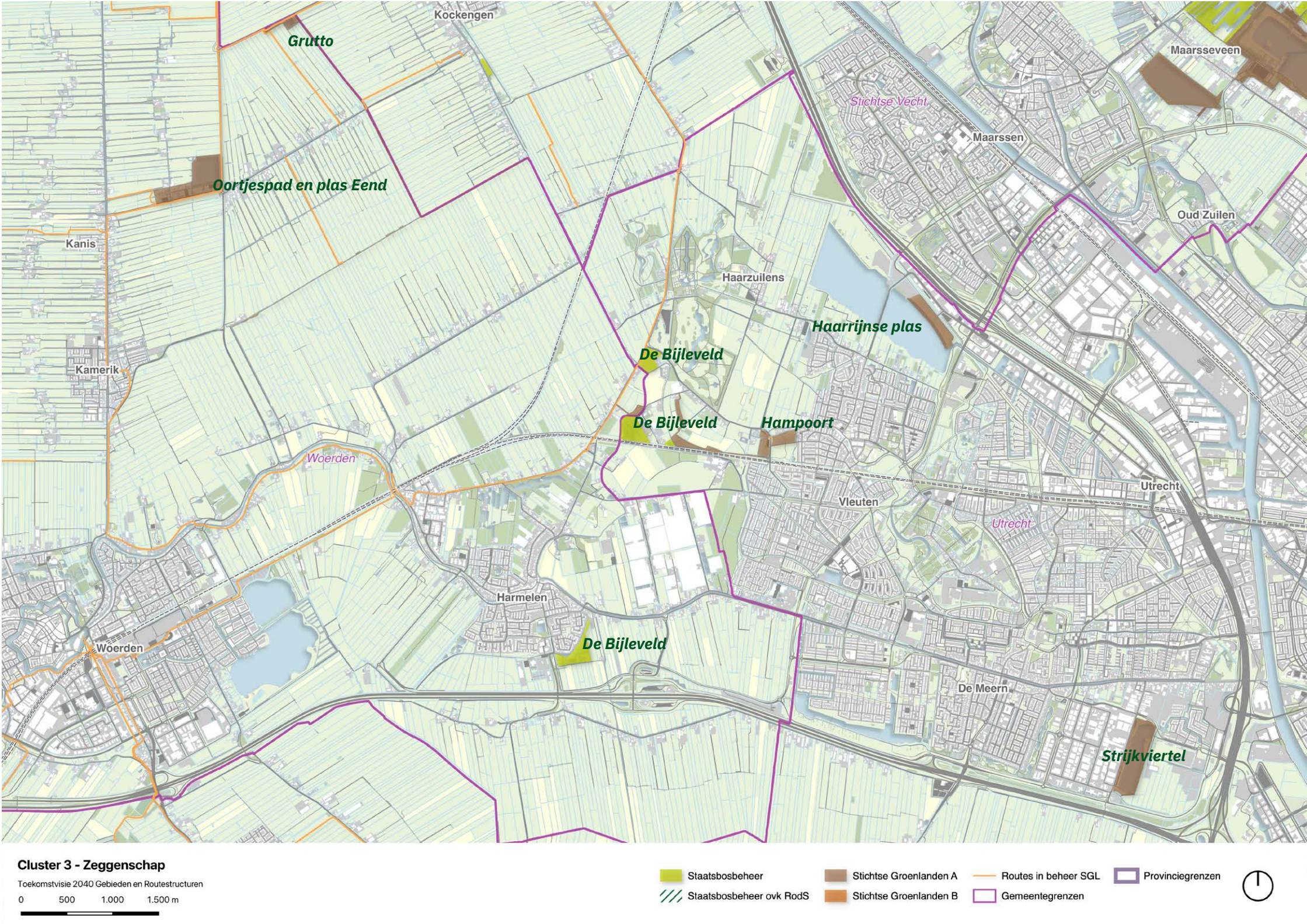
Bestedingen

Gemiddelde bestedingen per persoon (gemiddeld in Utrecht: €6,40) (bron: Bezoekersonderzoek recreatiegebieden Utrecht):

- Strijkviertel: €1,13
- Oortjespad: €5,07
- Haarrijnse Plas: €6,14

Onderstaande tabel geeft inzicht in de oppervlakte (in hectare) van het gehele cluster en de onderliggende deelgebieden. Cluster 3 heeft een totaal oppervlakte van circa 73 hectare.

	oppervlakte (ha)
Cluster 3: West	73,2
Strijkviertel (SGL)	20,2
Haarrijnse plas (SGL)	8,5
Hampoort (SGL)	6,0
De Bijleveld (SBB)	16,4
Oortjespad en plas Eend (SGL)	19,5
Grutto (SGL)	2,6

3.2 Financiële analyse

Kosten beheer en handhaving en toezicht:

De instandhouding van de gebieden brengt kosten met zich mee waaronder regulier onderhoud, groot onderhoud en handhaving & toezicht.

In onderstaand lijstje is opgenomen wat voor onderhoud en beheer de grootste kostenposten zijn:

1. Fietspad asfalt (10%)
2. Gebouwen (9%)
3. Speel- en ligweiden (8%)
4. Bijdrage Routebureau (5%)
5. Brug (5%)
6. Correctie voorzieningen (5%)
7. Spartelbadjes (3%)

Inkomsten:

Vanuit sommige gebieden komen ook inkomsten uit exploitaties. De belangrijkste inkomsten uit de gebieden zijn:

- Erfpachtovereenkomsten (Kameryck)
- Huur- en gebruiksovereenkomsten voor verschillende activiteiten (o.a. evenementen, jacht- en visrecht en snackkiosk bij Strijkviertel).

Financiering

Over het geheel genomen zijn voor de instandhouding van deze publieke natuur- en recreatievoorzieningen de kosten hoger dan de inkomsten. De benodigde financiering van de (resterende) kosten voor instandhouding is afhankelijk van de beheerder en een eventuele ‘status’ van het gebied als RodS-gebied (Recreatie om de stad, een rijksprogramma voor aanleg en beheer van recreatiegebieden in de Randstad).

De financiering van de instandhouding van de gebieden van het Recreatieschap wordt gedragen door de deelnemers in het recreatieschap. Voor de gebieden met een RodS-status is een aparte bijdrage, maar door de (rijks)bezuinigingen vanaf 2012 is hierop een structureel tekort. De financiering van de Staatsbosbeheer-gebieden komt vanuit het Subsidiestelsel natuur en landschap (SNL). Specifiek voor de recreatievoorzieningen (zoals paden, bruggen, parkeerplaatsen) is hiervoor een voorzieningenbijdrage €48,31 per ha en toezichtbijdrage €22,43 per ha (Bij12, 2024). Deze standaardbijdrage

is voor heel Nederland even hoog, ongeacht het gebruiksniveau, en is voor de Utrechtse gebieden te laag om het huidige voorzieningenniveau in stand te houden.

In onderstaande tabel is aangegeven welk ‘beheerregime’ van toepassing is op de gebieden:

Cluster 3 – Beheerfinanciering				
	SGL-A	SGL-B	SBB	SBB ovk RodS
Strijkviertel				
Haarrijse plas				
Hampoort				
De Bijleveld				
Oortjespad en plas Eend				
Grutto				

3.3 Kansen en Knelpunten - Eigendom en beheer

Algemeen:

- De bebording bij alle gebieden is verouderd.

Grutto:

- Onderhoudsvraagstuk: dezelfde manier van onderhoud/inrichting of een meer moderne/ vernieuwde manier van onderhoud/inrichting.
- Laagveenproblematiek rond de Hollandsche Kade: weersomstandigheden maken het moeilijk om te baggeren. Uitdaging die er ligt is hoe de Hollandsche Kade in stand gehouden kan worden.

4. Richtinggevende uitspraken | cluster 3 - Utrecht West

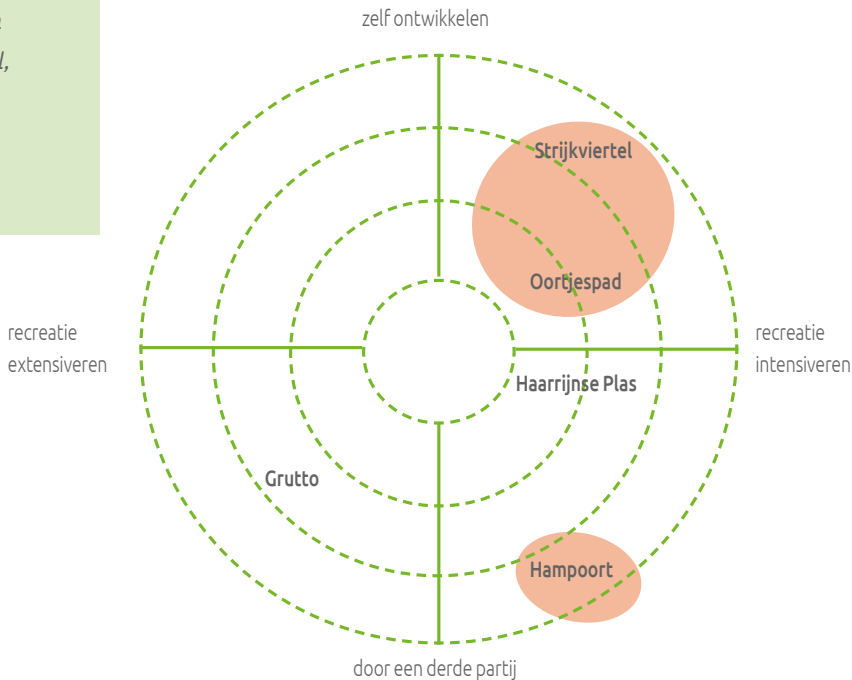
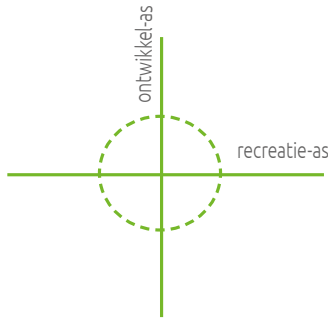
Opgaven

De verschillende kansen en knelpunten, vatten we samen in een aantal opgaven. In de onderstaande tabel is weergegeven welke opgaven spelen in de verschillende gebieden.

	1.Beperkte middelen voor beheer, maar wel meer en veranderende recreatiebehoefte.				2.Creëren van overzicht en sturen op variatie en balans			3.Realiseren / versnellen ambities en plannen voor de gebieden				4.Rekening houden met klimaatverandering	
	a. Identiteit / beleving	b. Update	c. Verbindingen	d. Handhaving, honden	a. Samenhang en balans	b. Geïsoleerde gebieden	c. Scheiding nat-recr	a. Plannen	b. Afhankelijkheden	c. Achterblijvende inkomsten	d. Externe ontw	a. Beheer kostenstijgingen	b. Klimaatadaptatie-kansen
Strijkviertel													
Oortjespad													
Grutto													
Hampoort													
Haarrijnse Plas													

De belangrijkste opgaven in dit cluster zijn het up-to-date krijgen en houden van aanbod, en het eventueel ontwikkelen van nieuw aanbod. Doordat deze regio uitgestrekt is, en het areaal beperkt, is het van belang te focussen en allianties te sluiten. De opgaven vragen om een inzet gericht op het optimaliseren van aanbod en versterken van de balans qua recreatie. Dit kan door: De gebieden voor recreatief gebruik te intensiveren of juist te extensiveren (de horizontale as), waarbij keuzes gemaakt kunnen worden om de ontwikkelingen zelf (als Recreatieschap Stichtse Groenlanden en/of Staatsbosbeheer) op te pakken, of dat aan anderen te laten (de verticale as).

De strategie voor dit cluster is de combinatie van **intensiveren en transformeren / afstoten**. De focus ligt op het creëren van drie kerngebieden in de regio; Strijkviertel, Haarrijnse plas en Oortjespad.

Richtinggevende uitspraken cluster 3 - Utrecht West

Met de richtinggevende uitspraken geven we vanuit de gebieden invulling aan deze visie en scenario's. We gaan in op zonering en kansrijke (gebieds)entrees, identiteit en verbindingen.

Zonering en gebiedsentrees

- Kies voor een integrale benadering bij de ontwikkeling van het nieuwe restaurant aan de plas van Strijkviertel, hoe versterkt de gehele ontwikkeling de betekenis en de programmering van de recreatieplas in de omgeving?
- Zorg voor heldere en uitnodigende entrees naar de verschillende gebieden.
- Recreatiegebied Oortjespad is gebaat bij een sterkere ruimtelijke structuur waarin het volledige gebied – van de zwemplas tot en met de kinderboerderij - een heldere kamerstructuur krijgt waarin horeca en het recreatief programma kunnen worden ondergebracht. Inzetten op een betere aanhechting met het omliggende landschap.
- Grutto is een klein gebied dat voor extensivering van beheer en inrichting of transformatie/afstoten aanmerking komt.

Identiteit

- Laat de Hampoort meegaan in de gebiedsontwikkeling rond Kasteel De Haar. Veel fiets- wandel, en kanoverbindingen kunnen worden ontwikkelt in nauwe samenhang met het gebiedsproces van Natuurmonumenten. Wellicht wil Natuurmonumenten ook het eigendom overnemen als dat de ontwikkeling kan versnellen en toekomstig beheer effectiever maakt.

Verbindingen

- Fietsroute Hollandse kade tussen Kamerik-Maarssen en Kockengen is door de laagveenproblematiek niet toekomstbestendig.
- Groenblauwe dooradering, een wens vanuit o.a. UPLG, kan kansen bieden voor nieuwe recreatieve verbindingen. De vraag is of het Recreatieschap of Staatsbosbeheer deze zouden moeten ontwikkelen en beheren, gezien de structurele beheerlasten die dat met zich meebrengt.

Biodiversiteit

- Verbeteren van de zwemwaterkwaliteit en de ecologische potentie van de plas van Strijkviertel kunnen hand in hand.
- Bij de ontwikkeling van de Hampoort kunnen ecologische waarden hersteld en gerealiseerd worden door herstel van de beekloop en ontwikkeling van hooilanden.

Financiële consequenties

- Het transformeren of afstoten van intensief beheerd recreatiegebied Grutto kan de jaarlijkse beheerkosten verlagen.
- Het ontwikkelen van Hampoort in samenhang met ontwikkelingen door Natuurmonumenten kan het proces efficiënter maken waardoor de ontwikkelkosten lager zijn. Wanneer Natuurmonumenten het eigendom overneemt, worden de beheerlasten overgedragen naar Natuurmonumenten en weggenomen bij het Recreatieschap of Staatsbosbeheer (maar er blijven natuurlijk wel beheerkosten die door intensievere inrichting hoger zullen worden). Het toevoegen van een commerciële exploitatie aan Strijkviertel kan zorgen voor exploitatie-inkomsten, waardoor bijvoorbeeld een intensievere inrichting mogelijk is.

Gebiedspaspoort

3. UTRECHT WEST

Toekomstvisie 2040 Recreatieschap Stichtse Groenlanden en
(aanliggend) Staatsbosbeheer